



gemeente
Zoetermeer

Samenspraakverslag Afvalstoffenverordening 2021
De beoogde afvalstoffenverordening 2021 heeft van 16 juli t/m 11 september ter
inzage gelegen.

Inhoud

Inleiding	3
Procesvoorstel samenspraak	4
Reacties samenspraak inclusief beantwoording	5

Inleiding

In het traject 'Ombuigen en Vernieuwen' dat opgenomen is in de Perspectiefnota 2020 en is vastgesteld in de Begroting 2020 is een aantal maatregelen opgenomen die bijdragen aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval en daarmee ook de afvalstoffenheffing beperken. Deze maatregelen betreffen het moderniseren van de structuur van de afvalinzameling. Huishoudens worden gestimuleerd om minder afval te genereren en daarnaast het gegenereerde afval beter te scheiden.

Het pakket bestaat uit de volgende maatregelen:

- a. Stoppen inzameling gratis grofvuil aan huis en bij kringlooporganisaties
- b. Invoering van de PBD-container voor Plastic, Blik en Drinkpakken (PBD) en meer ondergrondse PBD-containers dichterbij huis
- c. Invoering van een verlaging van de inzamelfrequentie van restafvalcontainers
- d. Invoering van gedifferentieerde tarieven voor het gebruik van restafvalcontainers
- e. Invoering van de 'Ja-ja sticker' volgens, in overeenstemming met motie 1907-14a¹

Om deze maatregelen te realiseren is het project 'Stimuleren afvalscheiding' opgestart. Onderdeel van dit project is het opstellen van een Afvalbeleidsplan. Met het vaststellen van het nieuwe Afvalbeleidsplan 2021 wordt ook de afvalstoffenverordening aangepast. De afvalstoffenverordening Zoetermeer stelt regels op het gebied van inzameling van verschillende afvalstoffen in de gemeente Zoetermeer. Hiermee worden de kaders voor de afvalinzameling bepaald.

Met het vaststellen van het Afvalbeleidsplan 2021 moet de afvalstoffenverordening op de volgende punten worden aangepast:

- Verlaging van de inzamelfrequentie voor de restafvalcontainers van één keer per twee weken naar één keer per vier weken.
- Plastic, Blik en Drinkpakken (PBD) wordt ook met behulp van PBD-containers ingezameld. Dit gebeurt één keer per vier weken.
- Het wordt inwoners mogelijk gemaakt een gratis extra PBD-container aan te vragen.
- Het wordt de gemeentelijke afvalinzameling toegestaan om afvalstoffen of inzamelmiddelen die ter inzameling gereed staan te doorzoeken en te verspreiden.

Daarnaast is de overzichtslijst met huishoudelijke afvalstoffen welke afzonderlijk worden ingezameld geactualiseerd en is de verordening op een aantal onderdelen aangepast aan het laatste VNG-model voor de afvalstoffenverordening.

Met het oog op bovenstaande wijzigingen heeft er op grond van artikel 10.26 leden 1 en 2 van de Wet Milieubeheer samenspraak (participatie) plaats gevonden volgens, in overeenstemming met de procedure uit de Zoetermeerse Samenspraakverordening. Inwoners zijn via een openbare bekendmaking geïnformeerd over de gewijzigde Afvalstoffenverordening. De afvalstoffenverordening 2021 heeft van 16 juli t/m 11 september ter inzage gelegen.

¹ Zoetermeer wacht de bodemprocedure af die door de reclamebranche is aangespannen tegen het inzetten van de Ja/Ja sticker. Als de sticker rechtmatig is, dan voert Zoetermeer de sticker in.

Procesvoorstel samenspraak (participatie)

Samenspraakniveau (participatieniveau)

Het samenspraakniveau (participatieniveau) is consulteren over wijzigingen in de afvalstoffenverordening.

Samenspraakproces

Afvalinzameling en daarmee ook de Afvalstoffenverordening raakt ieder huishouden van Zoetermeer. De samenspraak (participatie) wordt daarom op stedelijk niveau georganiseerd. Inwoners zijn via een openbare bekendmaking op 16 juli geïnformeerd over de gewijzigde Afvalstoffenverordening. De afvalstoffenverordening 2021 heeft van 16 juli t/m 11 september ter inzage gelegen. Inwoners zijn op deze wijze geïnformeerd over de beoogde afvalstoffenverordening 2021 en in de gelegenheid gesteld om daarop te reageren.

Er zijn 266 reacties ontvangen op de beoogde afvalstoffenverordening 2021. De reacties zijn op de volgende pagina gebundeld naar onderwerp en voorzien van een reactie.

Uit de samenspraak komt naar voren dat er vooral zorgen zijn over de frequentieverlaging voor het ophalen van restafval, de extra PBD-container en afvaldumping. Deze onderwerpen worden uitvoerig meegenomen in de communicatiecampagne “ik haal er alles uit”, die gekoppeld wordt aan het voorgestelde afvalbeleid. Voorgesteld wordt om artikel 27 van de voorgestelde afvalstoffenverordening aan te passen naar aanleiding van de samenspraak(participatie). In dit artikel wordt een duidelijk onderscheid toegevoegd in bevoegdheden van milieu inspecteurs en medewerkers van de afvalinzameling.

Reacties samenspraak (participatie)

Vanwege het grote aantal reacties zijn de opmerkingen gebundeld per onderwerp. Formeel betreft deze samenspraak uitsluitend de Afvalstoffenverordening. Over het beleid is eerder dit jaar een samenspraakproces uitgevoerd. Daar de verordening en het beleid nauw met elkaar samenhangen wordt ook op de beleidspunten die niet in de Afvalstoffenverordening staan een reactie gegeven. De eerste vier punten betreffen de verordening. Vanaf punt 5 betreft het reacties op het voorgestelde Afvalbeleid. Ook hebben veel inwoners suggesties gedaan voor beleidsaanpassingen. Onder punt 10 wordt kort gereageerd op deze suggesties.

1. De containers voor restafval worden minder vaak geleegd, van 1x per 2 weken naar 1x per 4 weken. Artikel 10, lid 1

Ingezonden reacties:

Een groot deel van de respondenten heeft bezwaar tegen het minder vaak legen van de grijze restafval-container. Velen hebben twijfels over de stank en de hygiëne die deze maatregel met zich meebrengt.

Ook zijn er inwoners die schrijven dat hun grijze restafval-container al vol zit na twee weken en dat het dus niet gaat passen als er slechts één keer per vier weken wordt geleegd. Daarbij wordt vaak verwezen naar kinderen die voor afval zorgen, zoals pubers en kinderen in de luiers.

Een paar mensen laten weten met medisch afval, zoals een stoma of incontinentiemateriaal, niet uit te komen als het restafval maar eens in de vier weken wordt opgehaald.

Ook is er een aantal inwoners bezorgd over het gedrag van andere inwoners: zij gaan wellicht wel stiekem hun afval bij de burens in de minicontainers stoppen, of hun afval in de omgeving dumpen.

Reactie gemeente:

Het voorgestelde afvalbeleidsplan en de wijzigingen in de afvalstoffenverordening zijn erop gericht om de hoeveelheid restafval sterk te verminderen en afvalscheiding te stimuleren. Afval scheiden is beter voor het milieu en bovendien goedkoper dan restafval verbranden. Het verbranden van restafval wordt steeds duurder voor de gemeente. Om te voorkomen dat de afvalstoffenheffing daardoor steeds verder gaat stijgen en dat we het milieu onnodig belasten, zijn er maatregelen voorgesteld om de hoeveelheid restafval terug te dringen.

De voorgestelde maatregel is een 'prikkel' voor inwoners om hun afval dusdanig goed te scheiden, dat hun hoeveelheid restafval in een maand past in hun

minicontainer voor restafval. Deze maatregel vraagt dus wel iets van inwoners. Reacties als “Mijn restafvalcontainer zit na twee weken echt vol, terwijl ik mijn afval heel goed scheid” zijn heel begrijpelijk. Toch zit er nog heel veel herbruikbaar afval in de restafvalcontainers van Zoetermeerders. Het is voor veel inwoners mogelijk om nog minder in de restafvalcontainer te gooien.

Als het vier-wekelijks legen van de grijze restafval-container voor een huishouden toch onvoldoende is, kan tegen betaling een extra lediging of extra restafval-container worden aangevraagd. Dit is vervelend voor het betreffende huishouden, maar afval afvoeren en verwerken kost steeds meer geld. Het voorgestelde beleid houdt onder andere in dat mensen die meer dan gemiddeld afval produceren hier ook extra voor betalen. Het is de verwachting dat dit een beperkte groep huishoudens betreft.

Voor huishoudens die vanwege een medische situatie meer afval hebben wordt een maatwerkregeling toegepast voor zowel het kunnen aanbieden van afval als voor het betalen van het restafval. Deze huishoudens betalen daar niet extra voor.

Bij zorgen over stank en hygiëne is het goed om te weten dat voornamelijk GFT-afval, zoals etensresten kunnen rotten en een voedingsbron is voor maden. De GFT-container wordt ook in het nieuwe beleid, net zoals nu, één keer in de twee weken geleegd. Er zijn allerlei trucjes om maden en stank te voorkomen, denk aan:

- de GFT-container stukje openhouden door houtje er tussen te doen;
- stro of beetje papier op de bodem om nattigheid te absorberen
- beetje lavendel of klimop in de container (houden maden niet van).

Dit soort adviezen komen terug in de communicatiecampagne. Echt restafval is dus over het algemeen niet vies. Uitzonderingen hierop zijn luiers, kattengrit en hondenuitwerpselen. Aanbevolen wordt om die afgesloten aan te bieden.

Tijdens het invoeren van de nieuwe manier van afval scheiden besteedt de gemeente ook aandacht aan het voorkomen van afvaldumping. Hierin trekken inspecteurs en afvalcoaches samen op. Inwoners zelf hebben hier ook een eigen verantwoordelijkheid in, bv. door hun minicontainers op een veilige plek in hun tuin te stallen.

2. Inwoners die containers hebben, krijgen er 1 container bij voor plastic, blik en drinkpakken (PBD). Deze PBD-container wordt 1x per 4 weken geleegd. Artikel 10, lid 3

Ingezonden reacties:

- Beperkte ruimte in tuin of geen achterom door water;
- Ik wil geen extra container in mijn tuin – tuin is klein en het staat lelijk al die containers;
- Overbodig en te duur – er zijn ondergrondse containers voor PBD-afval dichtbij huis, daar breng ik nu ook al mijn PBD-afval naar toe;
- Kan ik de 3e bak weigeren? Ik woon vlakbij een ondergrondse container;
- PBD-container gaat ook stinken bij eens in de vier weken legen;
- Een oranje container is heel erg lelijk.

Reactie gemeente:

Om te beginnen zetten we graag een mogelijk misverstand recht. De minicontainers voor PBD uit het voorgestelde afvalbeleid is niet geheel oranje. Ze zijn zwartgrijs en hebben een oranje deksel, overeenkomstig met de in Nederland meest gebruikte kleur voor PBD. Een gekleurde deksel is nodig om de PBD-container niet te verwarren met de restafval-container.

PBD-containers lijken misschien onnodig voor een individuele inwoner die zijn/haar PBD wegbrengt naar een ondergrondse container voor PBD, maar voor het grotere geheel heeft een PBD-container aan huis een hele positieve invloed op afvalscheiding. Bij andere gemeenten (bron: afvalcentrale HVC) is te zien dat als inwoners een extra minicontainer krijgen, bijvoorbeeld voor plastic, blik en drinkpakken, ook andere stromen beter worden gescheiden. De nieuwe PBD-container wordt geleverd bij iedereen die ook voor GFT- en restafval gebruik maakt van een minicontainer. Na een periode van wennen kunnen inwoners die de container willen inleveren dat aangeven. Het voorgestelde afvalbeleid wordt gekoppeld aan een communicatiecampagne die inwoners voorziet van tips zodat de PBD-container fris blijft.

Denk bijvoorbeeld aan:

- Plaats uw container(s) indien mogelijk in de schaduw.
- Laat de deksel iets openstaan door er bijvoorbeeld een blok hout tussen te plaatsen.
- Druk de lucht uit drankenkartons en draai vervolgens de dop weer op de verpakking om lekken van restjes te voorkomen.
- Laat de container bij langdurige afwezigheid (zoals vakantie) leeg en schoon achter.
- Gebruik eventueel in de zomerhitte een ondergrondse container voor uw PBD - afval waarvan u bang bent dat het gaat stinken.

3. Te weinig ruimte in huis/ruimte op straat voor PBD-inzameling

Ingezonden reacties:

Inwoners hoogbouw geven aan weinig ruimte in huis te hebben.

Inwoners met kleine tuinen die de containers op straat hebben staan, vrezen dat anderen afval in hun container zullen doen.

Extra ondergrondse containers gaan ten koste van parkeerplekken.

Reactie gemeente:

Het klopt dat inwoners uitgedaagd worden afval goed te scheiden en dat dat in een kleiner huis een grotere uitdaging is. Echter, bij elk appartementencomplex is straks naast de ondergrondse containers voor restafval en GFT ook een ondergrondse container voor PBD. Ergens in de keuken of binnenkant van de kast of een andere plek die de inwoner handig vindt kan het PBD worden verzameld. Dit kan bij wijze van spreken elke dag naar beneden gebracht worden als de inwoner niet veel ruimte voor het PBD heeft. Dat geldt ook voor GFT. Met een klein, ventilerend bakje op het aanrecht kun je al prima keukenafval scheiden. Voor het restafval kan een kleinere prullenbak gebruikt worden, daarmee wordt ruimte bespaard.

De PBD-container neemt inderdaad extra ruimte in, in tuinen. Voor inwoners die de containers in een kleine voortuin hebben staan bestaat inderdaad het risico dat anderen hun afval in die containers gaan doen. De containers horen nooit op straat te staan. Als men toch afval van anderen in de container aantreft is het van belang dat men daar met burens over in gesprek gaat.

In de meeste gevallen zullen nieuwe ondergrondse PBD-containers niet leiden tot een vermindering van parkeergelegenheid. Er komen 100 extra ondergrondse PBD-containers bij en er worden 150 ondergrondse restafvalcontainers omgebouwd tot PBD-containers. De gemeente zal haar

uiterste best doen, zeker in situaties waar al parkeerproblemen zijn, te zoeken naar passende oplossingen en het verwijderen van parkeerplaatsen tot een minimum beperken.

4. Medewerkers van de afvalinzameling mogen afval dat klaar staat voor inzameling doorzoeken en/of verspreiden. Artikel 27, lid 1

Ingezonden reacties:

Over de aanpassing van artikel 27 worden twee type vragen gesteld:

- a. mogen medewerkers van afvalinzameling volgens AVG en andere wetgeving wel aangeboden afval doorzoeken?
- b. werkt dat niet kostenverhogend? Het uitrusten van medewerkers om te controleren en het controleren zelf?

- a. Het artikel 27 is naar aanleiding van gemaakte opmerkingen opnieuw tegen het licht gehouden. Er is een onderscheid tussen de medewerkers van de afvalinzameling die bekijken of het afval juist is aangeboden en de milieu inspecteurs die bevoegdheden hebben om het afval te doorzoeken en als daar aanleiding toe is ook handhavend kunnen optreden.

De inzamelaar van het aangeboden afval moet kunnen controleren of afval op de juiste wijze is aangeboden, hij mag daarom het afval bekijken en indien afval niet op de juiste wijze is aangeboden, kan hij het laten staan. Het is de inzamelaar niet toegestaan om het afval te doorzoeken omdat hij geen opsporingsbevoegdheden heeft.

De milieu inspecteur is ook een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). De milieu inspecteur is als buitengewoon opsporingsambtenaar belast met de opsporing van strafbare feiten en kan voor die taak ook zaken onderzoeken. Dit gebeurt overeenkomstig de voorwaarden uit de AVG en de Wet politiegegevens. Overtreding van de afvalstoffenverordening kan een strafbaar feit inhouden.

Gedurende de invoeringsfase van het nieuwe beleid zal de gemeente afvalcoaches inzetten. Afvalcoaches zijn medewerkers van de gemeente die onder andere bij bewoners thuis langs zullen gaan om mensen verder op weg te helpen met het scheiden van afval. Als blijkt dat er te veel afval in de verkeerde container terecht komt, kunnen de afvalcoaches gericht inwoners adviseren over een juiste wijze van afvalscheiding.

Voorgesteld wordt om dit onderscheid tussen de afvalinzamelaars en de milieu inspecteurs met opsporingsbevoegdheden in Artikel 27 duidelijk aan te geven. Zie hieronder het nieuwe voorstel voor dit artikel.

Artikel 27 wordt als volgt:

Artikel 27 Voorkomen van zwerfafval bij ter inzameling gereedstaande afvalstoffen.

1. Het is voor anderen dan de toezichhouders als bedoeld in artikel 34a van deze verordening verboden afvalstoffen of inzamelmiddelen die ter inzameling gereed staan te doorzoeken en te verspreiden.
2. In aanvulling op lid 1 is het de gemeentelijke inzameldienst toegestaan om afvalstoffen of inzamelmiddelen die ter inzameling gereed staan te bekijken teneinde de naleving van de aanbiedregels zoals vastgelegd in de verordening en het bijbehorende uitvoeringsbesluit te controleren.
3. Het is verboden tegen afvalstoffen of inzamelmiddelen, die ter inzameling gereed staan, te stoten, te schoppen, deze omver te werpen of anderszins zo te behandelen dat zwerfvuil ontstaat.

Ter informatie hieronder Artikel 27 zoals het was geformuleerd in het raadsvoorstel.

Artikel 27 Voorkomen van zwerfafval bij ter inzameling gereedstaande afvalstoffen

1. Het is voor anderen dan **de gemeentelijke inzameldienst en de toezichthouders** als bedoeld in artikel 34a van deze verordening verboden afvalstoffen of inzamelmiddelen die ter inzameling gereed staan te doorzoeken en te verspreiden.
2. Het is verboden tegen afvalstoffen of inzamelmiddelen, die ter inzameling gereed staan, te stoten, te schoppen, deze omver te werpen of anderszins zo te behandelen dat zwerfvuil ontstaat

- b. Het belang van handhaving wordt door veel inwoners die een reactie sturen benadrukt (zie onder punt 6). In de eerste plaats wordt bij de invoering van het nieuwe beleid ingezet op informatieverstrekking. Waar nodig zal ook handhavend worden opgetreden. Om de doelstelling van de gewenste vermindering van het restafval te bereiken is het nodig om in de invoeringsfase extra kosten te maken om het nieuwe beleid succesvol in te voeren. Ook andere gemeenten pakken dit op een vergelijkbare wijze aan.

5. Stoppen gratis ophalen grofvuil

Ingezonden reacties:

- Respondenten wijzen op probleem voor mensen zonder auto/geen rijbewijs;
- Zorgen over dumping afval;
- Niet iedereen is financieel draagkrachtig of anderszins niet in staat op een nette manier van het grofvuil af te komen;.
- Er is iemand die zich afvraagt hoe je checkt of het door jou aangeboden (en betaalde) grofvuil niet aangevuld wordt met afval van anderen;.
- Er zijn ook respondenten die laten weten: je betaalt hier toch al voor via de belasting/afvalstoffenheffing?

Reactie gemeente:

Het stoppen met het gratis ophalen van grofvuil stimuleert inwoners om naar het Zelfbrengdepot te komen. Daar kan grofvuil gratis worden gebracht en ook veel beter worden gescheiden en verwerkt. Wordt grofvuil met vrachtwagens opgehaald aan huis dan kan het vervolgens in maar drie soorten afval worden gescheiden in deze vrachtwagens. Bij het afleveren van het grofvuil bij het Zelfbrengdepot kan het gesorteerd worden in 22 verschillende soorten afval en is daardoor meer hergebruik van materialen mogelijk.

Voor mensen die geen auto en/of geen rijbewijs hebben blijft de mogelijkheid bestaan om het grofvuil aan huis te laten ophalen. Nieuw is dat er kosten in rekening gebracht worden. Voor mensen met een laag inkomen die een Zoetermeerpas hebben wordt voorgesteld dit één keer per jaar mogelijk te maken tegen een symbolisch bedrag van € 10,-. Er wordt ook gekeken naar een hulpmiddel dat inwoners kunnen lenen om hun grofvuil naar het depot te brengen.

Als je het grofvuil tegen betaling op laat halen kun je zelf bijdragen aan het tegengaan van 'bijplaatsen' van buurtbewoners door, zoals de voorschriften zijn, de materialen pas op de dag van de ophaalafpraak buiten te zetten en niet al de dag ervoor. Mocht het voorkomen dat er grofvuil is bijgeplaatst waar niet voor betaald is, dan kan de milieu inspecteur onderzoek verrichten om te kijken van wie dit kwam en maatregelen treffen.

De respondenten die vragen: "je betaalt hier nu toch voor via de belasting/afvalstoffenheffing" hebben gelijk. Op dit moment is het "gratis" grofvuil onderdeel van de afvalstoffenheffing. Iedereen betaalt daar op dit moment evenveel aan mee. En

omdat de kosten voor het ophalen en verwerken van grofvuil steeds stijgen, heeft dit invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Die blijft mede hierdoor ook stijgen. Door mensen per grofvuil ophaalservice te laten betalen, betalen diegenen die het afval aanleveren, niet diegenen die dat niet doen.

De zorgen voor dumping zijn begrijpelijk, afvaldumpingen zijn op heel veel plekken in het land een probleem. Maar het is de vraag in hoeverre dit zal komen door het stoppen met het gratis ophalen van grofvuil. Ook nu al wordt er regelmatig afval gedumpt. Door de inzet van extra afvalcoaches naast de milieu inspecteurs wordt getracht dit zoveel mogelijk te voorkomen en indien nodig handhavend op te treden. In andere gemeenten die afvalinzameling wijzigen blijkt dat aan het begin er tijdelijk een toename is van afvaldumping en dat dit na een tijdje minder wordt.

6. Noodzaak toezicht en handhaving

Ingezonden reacties:

Een aantal respondenten maakt zich zorgen over het gedrag van anderen, zoals mensen die afval in de minicontainer van de burens gaan doen of restafval onder het PBD verstopten. Daarbij wijzen ze op de noodzaak van handhaving.

Reactie gemeente:

Gelukkig dat veel mensen die reageren op de nieuwe afvalstoffenverordening zelf al goed op weg zijn met het scheiden van afval en zorg dragen voor het netjes houden van de directe woonomgeving.

Na vaststelling van het beleid door de gemeenteraad, start de gemeente met een intensieve communicatiecampagne gericht op gedragsverandering. Het gaat erom dat bewoners zich nog meer bewust worden van de noodzaak afval te scheiden en gestimuleerd worden om bij te dragen aan een circulaire economie.

Hierin trekken milieu inspecteurs, afvalcoaches en afvalinzamelaars samen op. Inwoners hebben ook een eigen verantwoordelijkheid in hun buurt, bijvoorbeeld door hun minicontainers op een veilige plek in hun tuin te stallen en zo nodig hun burens aan te spreken.

7. Nascheiding is beter dan bronscheiding

Ingezonden reacties:

Nascheiding bij afvalverwerkingsbedrijven is beter en moderner. Met nascheiding leg je het probleem van de afvalscheiding niet bij de inwoners. Veel respondenten verwijzen naar recente artikelen in diverse dagbladen en naar actualiteitenprogramma's en onderzoeken die wijzen op de positieve kanten van nascheiding.

Reactie gemeente:

Het is van groot belang om te weten dat met nascheiding alleen het PBD-afval uit het restafval wordt gehaald. Met nascheiding haal je dus geen GFT-afval, papier en andere bruikbare materialen uit het restafval.

In onderstaande tabel is de samenstelling van het restafval weergegeven. In procenten van het totale gewicht is maar 14% PBD. Via nascheiding kan dus maar 14% van ons afval worden gescheiden. Andere waardevolle afvalstromen zoals gft, textiel, glas en papier/karton gaan verloren bij nascheiding. Ze komen dan op de berg aan restafval en worden verbrand. Tegelijkertijd zorgen de extra kilo's gft, textiel, glas, etc. bij het restafval voor hogere kosten doordat de verbrandingsbelasting voor restafval van de rijksoverheid steeds hoger wordt. Dat vertaalt zich weer in een hogere afvalstoffenheffing in onze gemeente.

ANALYSE SAMENSTELLING RESTAFVAL (% gewicht) Zoetermeer 2017	
GFT	29
PBD	14
Papier	13
Glas en textiel	7
TOTAAL	63 %

Deze cijfers uit 2017 zijn nog actueel.

Het is begrijpelijk dat de recente rapportages in de media het beeld schetsen dat het achteraf scheiden van PBD ideaal is. Voor inwoners die opzien tegen de veranderingen van het scheiden van het PBD van het restafval is dat ook het geval. Hoewel de nascheidingstechniek van het PBD uit het restafval veel aandacht krijgt in de pers, is dit niet automatisch beste oplossing voor iedere gemeente. Het thuis scheiden van PBD levert – mits goed uitgevoerd - de meest schone stromen op en leidt tot het hoogste percentage recycling. Ook maakt het inwoners bewuster van de hoeveelheid afval die zij hebben, het maakt het letterlijk zichtbaar. In de media wordt dit effect vaak niet besproken.

In Zoetermeer hebben we al ervaring met PBD aan huis scheiden en het voorgestelde beleid bouwt voort op die ervaringen met het ter beschikking stellen van meer inzamelmogelijkheden voor PBD. Een afvalverwerker die zowel aan bron- als nascheiding doet (HVC) ziet bij de gemeenten waar zij voor werken dat als inwoners een extra minicontainer krijgen, bijvoorbeeld voor PBD, zij vaak ook andere stromen beter gaan scheiden. Het scheiden van PBD aan huis heeft dus meerdere voordelen ten opzichte van het restafval met PBD naar een nascheidingsinstallatie te brengen. In Zoetermeer is er in de meeste gevallen ook voldoende ruimte om PBD aan huis te scheiden. In steden met krappe oude wijken is het lastiger om afval goed te scheiden. Er is vaak simpelweg minder ruimte om het afval goed apart te houden en om containers in de buitenruimte te plaatsen. Het achteraf PBD scheiden uit het restafval is dan voor deze gemeenten een optie om op terug te vallen.

En juist omdat in Zoetermeer het aanbod aan restafval nog erg hoog is (217kg/huishouden/jaar, terwijl de landelijke doelstelling 100 kg is) is scheiding aan de bron de beste oplossing, omdat het inwoners bewust maakt van de hoeveelheid afval die zij produceren.

8. Campagne gedragsverandering

Ingezonden reacties:

- a. Er is een respondent die vindt dat een campagne bij het invoeren van nieuw beleid zonde van het geld is.
- b. Anderen wijzen de gemeente op de noodzaak om goed uit te leggen welk afval in welke bak moet.

Reactie gemeente:

- a. Vanuit het perspectief van inwoners die nu al in sterke mate het afval scheiden en die nooit afval dumpen is dit een begrijpelijke reactie. Uit ervaringen van andere gemeenten komt naar voren dat een campagne in de periode van invoering van het nieuwe beleid zeker noodzakelijk is.
- b. De gemeente start bij de invoering van het nieuwe beleid een uitgebreide campagne om inwoners te informeren over de veranderingen. Daarbij zal zeker aandacht worden gegeven aan welk afval in welke bak hoort.

9. Gedifferentieerde tarieven

Ingezonden reacties:

Een aantal respondenten geeft aan dat gedifferentieerd tarieven onder andere leidt tot: Flinke kostenverhoging voor grote gezinnen en gezinnen met jonge kinderen. Zij hebben geen invloed op de hoeveelheid verpakkingen in de winkels.

Ook wordt gewezen op mogelijke illegale dumping in de natuur of wijk, of in containers bij burens.

Reactie gemeente:

Hoe de samenstelling van de gedifferentieerde tarieven er uit gaat zien staat nog niet vast. Er komt een vastrecht (dat betaalt een huishouden sowieso) en een variabel tarief. De hoogte van het variabele tarief is afhankelijk van het restafval van een huishouden. Hoe vaker men restafval aanbiedt, hoe hoger het variabele tarief. Het aanbieden van PBD-afval, GFT-afval en alle andere afvalsoorten blijft onder het vaste tarief vallen. In het nieuwe afvalbeleid wordt voorgesteld om niet per gewicht maar per keer dat men restafval aanbiedt het tarief te bepalen. De opbouw van de tarieven wordt pas in 2022 voor de invoering per 1 januari 2023 bepaald.

Bij bepalen van het tarief moet natuurlijk een goede, eerlijke balans gevonden worden tussen het vaste deel van het tarief (wat elk huishouden betaalt) en het variabele deel van het tarief voor zowel het aanbieden van de restafval-container, als voor lediging en het openen van de klep van een ondergrondse container. Het variabele tarief mag niet zó hoog zijn dat het ongewenst gedrag, zoals illegale dumping in de buurt, natuur of de minicontainer van de burens, in de hand werkt of dat het grotere gezinnen in het nauw brengt. Daarbij wordt gewezen op de verpakkingen waar je niet onderuit komt in de winkels. Daar hoeft men zich qua kosten geen zorgen te maken. Het gescheiden PBD kost niets extra's per lediging. Dit geldt alleen voor het aangeboden restafval. Gezinnen waar wegwerpluiers gebruikt worden hebben meer restafval. De gemeente houdt de ontwikkelingen op het gebied van luierreclycling in de gaten. Op dit moment is luierreclycling nog niet op grote schaal mogelijk en kunnen we het dus alleen als restafval inzamelen en laten verbranden.

Voor mensen met veel medisch afval worden maatwerkafspraken gemaakt zonder extra kosten, zoals dat nu ook gebeurt.

10. Ingezonden suggesties voor beleid

- a. Stel een minicontainer voor papier en karton beschikbaar.

Reactie gemeente: Het voorgestelde beleid gaat uit van een extra container voor PBD. Het invoeren van twee extra containers is voor veel inwoners te veel. Voor oud papier en karton zijn ondergrondse containers in de buurt. Met de invoering van een PBD-container aan huis verwachten wij meer resultaat te behalen dan met de invoering van een Papier container aan huis. Daarnaast gaan we in het voorgestelde beleid uit van papierbesparing door de invoering van de ja/ja-sticker.

- b. Beperk het gebruik van een ondergrondse restafval container, zodat mensen deze alleen gebruiken waar deze voor bedoeld is (voor zak restafval).

Reactie gemeente: Het voorgestelde beleid bevat per 2023 ook een maatregel om de afvalstoffenheffing deels afhankelijk te maken van de hoeveelheid restafval die een inwoner heeft. Dit zal voor gebruikers van een ondergrondse container betekenen dat hoe vaker je de klep opent, hoe meer afvalstoffenheffing je betaalt.

- c. Gebruik plastic zakken om PBD in te zamelen. Deze zakken kunnen inwoners dan op een ophaaldag aan een lantaarnpaal hangen. Dat scheelt een minicontainer in de tuin.

- Reactie gemeente:** Het klopt dat sommige gemeenten PBD met zakken inzamelen. Dit heeft als voordeel dat mensen geen plek in hun tuin hoeven te maken voor een PBD-container. Maar het inzamelen in zakken heeft ook nadelen. Katten en vogels kunnen zakken open maken, met zwerfvuil tot gevolg. Ook te vroeg of te laat opgehangen zakken geven overlast voor de buurt.
- d. Producenten en winkels moeten maatregelen nemen in plaats van bewoners van alles op te dringen. Laat de overheid de verpakkingindustrie aanpakken en leg de rekening neer bij de producenten in plaats van bij de burgers.
- Reactie gemeente:** Op Europees en nationaal niveau wordt er veel gesproken over de 'producentenverantwoordelijkheid'. Langzaam komen daar meer regels, zoals het Europese verbod op wegwerpplastic (zoals wegwerpbestek, rietjes, roerstaafjes) vanaf 2021. zolang mensen spullen blijven kopen en weggooien zal er afval zijn. Gemeenten zijn dan aan zet om het afval in te zamelen en zo goed mogelijk te hergebruiken of recyclen. Om alle inwoners daarin mee te krijgen, kunnen we niet op dezelfde manier doorgaan. Er zijn maatregelen nodig om het hergebruiken en het recyclen te verbeteren.
- e. Maak een lijst van afval wat vaak in de verkeerde container terecht komt.
- Reactie gemeente:** Als het voorgestelde beleid wordt vastgesteld, wordt die straks stap voor stap uitgevoerd. Bij elke stap hoort een communicatiecampagne waarin inwoners worden meegenomen in het nieuwe beleid. Daar horen ook praktische tips bij, zoals hulpmiddelen om te weten/op te zoeken in welke afvalcontainer welk type afval moet.
- f. Zorg voor ondergrondse restafvalcontainers die mensen kunnen gebruiken als de minicontainer voor restafval vol is.
- Reactie gemeente:** Extra ondergrondse containers voor restafval is inderdaad fijn voor mensen die veel restafval produceren. Echter, de kern van het voorgestelde afvalbeleid is dat we met elkaar minder restafval moeten gaan produceren. Met extra inzamelmiddelen voor restafval maken we het juist makkelijker of veel restafval te hebben. En dat terwijl alles wat bij het restafval zit verbrand wordt. In het restafval van Zoetermeer zit nog circa 60% bruikbare materialen zoals GFT, PBD, Glas en textiel (zie tabel op blz. 11). Dit is zonde van materiaal dat eigenlijk hergebruikt kan worden. Wat we doen is het tegenovergestelde: met extra inzamelmiddelen voor PBD maken we het makkelijker om het te recyclen PBD weg te gooien. Zo kunnen we meer recyclen en hebben we minder restafval om te verbranden.
- g. Meer controleren bij milieu-eilandjes op bijvoorbeeld zondag op dumpingen en zo meer geld te verdienen als gemeente.
- Reactie gemeente:** De gemeente heeft niet als doelstelling om te verdienen op handhaving. Handhaving kost geld. De milieu-inspecteurs handhaven waar nodig. Omdat afval naast ondergrondse containers bij milieu-eilanden ook weer nieuw afval aantrekt is het ook zaak om het afval zo snel mogelijk weg te halen.
- h. Suggestie om mensen die grofvuil tegen betaling op laten halen een foto te laten maken van het aangeboden grofvuil. Zo kunnen anderen niet meeliften op de inwoner die netjes volgens regels betaalt en aanbiedt.
- Reactie gemeente:** Dit is mogelijk een idee voor in de uitvoering. De foto's kunnen de milieu-inspecteurs helpen in het onderzoek of er inderdaad afval naast een grofvuil aanbieding wordt neergezet.

- i. Bestem de restafval minicontainer voor PBD en plaats meer ondergrondse restafvalcontainers.
Reactie gemeente: Sommige gemeenten kiezen er inderdaad voor om de minicontainer voor restafval te vervangen voor een ondergrondse container voor restafval in de buurt. Het idee daarachter is dat het ook aantrekkelijker wordt om het afval thuis goed te scheiden. Immers, voor het restafval moet een inwoner dan een stukje lopen. Het voorgestelde afvalbeleid in Zoetermeer bestaat uit een ander pakket aan maatregelen dat naar verwachting meer effect heeft. Eén van de redenen om niet voor het realiseren van heel veel ondergrondse containers voor restafval te kiezen is dat dit een kostbaar en langdurig traject wordt. Denk hierbij aan het vinden van geschikte locaties in gebieden met veel woningen en ondergrondse kabels en leidingen.
- j. Leeg de GFT-container vaker in de snoeiperiode.
Reactie gemeente: Inderdaad, met snoeiafval zit een GFT-minicontainer snel vol. Daarom haalt, ook nu al, de gemeente twee keer per jaar, in april en oktober, gratis snoeiafval op in de wijken. Iedereen die daar gebruik van wil maken, kan zich daarvoor van tevoren online aanmelden.
- k. Laat alles bij het oude
Reactie gemeente: Helaas, het huidige niveau van service op alle soorten afval is niet toekomstbestendig. Het is belangrijk om met elkaar minder afval te produceren en afval beter te scheiden zodat we meer afval kunnen hergebruiken en recyclen. Afvalverwerking wordt steeds duurder en als we niet vernieuwen stijgen de kosten nog veel meer.
- l. Laat alles bij het oude en controleer minicontainers van inwoners die het afval niet scheiden.
Reactie gemeente: Het is goed om inwoners die nog niet goed scheiden op weg te helpen door met hen te kijken naar wat zij in hun restafvalcontainers hebben. Maar daar gaan we het niet mee redden. We hebben meer maatregelen nodig om restafval te ontmoedigen en het scheiden van herbruikbare afvalstromen te stimuleren. Zie ook het antwoord hierboven.
- m. Laat het restafval in speciale zakken aanbieden en de frequentie wel 1x in de twee weken te houden. De huidige minicontainer van restafval kan dan gebruikt worden als PBD-container.
Reactie gemeente: De "tariefzak" of "de dure zak" voor restafval is inderdaad een systeem dat enkele gemeenten hanteren. Maar de invoering van minicontainers heeft in het verleden juist voor veel gemak, hygiëne en betere arbeidsomstandigheden voor de medewerkers achter de vuilniswagen geleid. In het voorgestelde beleid wordt ervoor gekozen deze voordelen niet overboord te gooien.
- n. Pleidooi om uiteindelijk alle containers te vervangen voor ondergrondse containers buiten.
Reactie gemeente: Het plaatsen van ondergrondse containers is een dure en complexe gelegenheid. Denk aan het vinden van geschikte locaties, dat bijvoorbeeld bemoeilijkt wordt door ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen). Ondergrondse containers zijn ook kostbaar in onderhoud. Het is ook niet iets wat een langer termijn ideaalbeeld is, omdat in de praktijk blijkt dat mensen bij het gebruik van ondergrondse containers minder goed hun afval scheiden en minder netjes met hun afval omgaan. Met alleen maar ondergrondse containers

kunnen we dus minder goed afval reduceren, hergebruiken en recyclen als dat bij inzameling met minicontainers mogelijk is.

- o. Zorg voor afvalwagens met compartimenten en haal dan al het afval gescheiden op.
Reactie gemeente: Technisch en logistiek is dit zeer ingewikkeld, duur en niet uitvoerbaar.
- p. Verlaag de frequentie van ophalen GFT-afval in plaats van die van het restafval.
Reactie gemeente: De verlaging van de frequentie van het ophalen van het restafval heeft tot doel een prikkel te zijn om de hoeveelheid restafval te verlagen. Voor GFT is die prikkel niet nodig. Bij GFT-afval inzamelen 1 x 4 weken zou er nog meer GFT in het restafval belanden.
- q. Verder is het een beetje raar dat de gemeente taken overhevelt naar de burger: afval scheiden, terwijl er door die burger ook meer betaald moet gaan worden. (burgers zouden betaald moeten worden (of ze minder laten betalen) omdat zij deze taak (afval scheiden) overnemen.
Reactie gemeente: Het is een taak van de gemeente om het huishoudelijk afval in te zamelen en te laten verwerken. De gemeente wil dit ook doen tegen zo laag mogelijke kosten. Immers, de kosten voor de afvalinzameling en -verwerking worden via de afvalstoffenheffing door burgers betaald. Het verwerken van afval wordt echter steeds duurder. Dat betekent dat de afvalstoffenheffing steeds hoger wordt. Door afval beter te scheiden, te hergebruiken en recyclen kunnen we samen de stijging van de afvalstoffenheffing zoveel mogelijk beperken. Hier ligt dus een gezamenlijke opgave voor zowel gemeente als inwoners.
- r. De communicatie is onvoldoende. Dit is zeer ingrijpend, mensen worden verrast met nieuwe regels. Er had wel een brief gestuurd mogen worden.
Reactie gemeente: Er gaat zeker nog gecommuniceerd worden. Echter, de raad moet eerst het nieuwe beleid nog vaststellen. Het zou vreemd zijn als alle nieuwe regels gecommuniceerd worden als nog niet zeker is dat ze ingevoerd gaan worden. Als het nieuwe beleid wordt vastgesteld, worden maatregelen stap voor stap ingevoerd en wordt iedereen daarover geïnformeerd.
- s. Sta toe dat mensen hun containers op straat laten staan
Reactie gemeente: De openbare ruimte nabij woningen is voor andere doeleinden, zoals spelen, lopen, fietsen etc. Daarom mogen containers alleen op de dag van aanbidding op straat staan.
- t. Zorg dat kliko's afsluitbaar zijn zodat anderen niet hun rotzooi er in kunnen gooien.
Reactie gemeente: Hier is naar gekeken maar de uitvoering is te kostbaar, denk aan de administratieve en logistieke last van het sleutelsysteem voor alle inwoners die gebruik maken van een minicontainer.
- u. Haal in de warme zomermaanden restafval en GFT-afval vaker op.
Reactie gemeente: Het vaker ophalen van afval verhoogt de kosten. Indien men zorgvuldig met het afval omgaat blijft de stank uit containers beperkt.
- v. Stimuleer alle inwoners om een dubbele prullenbak aan te schaffen, en geef bijvoorbeeld de mogelijkheid voor een korting, of gooi er een winactie tegenaan. Koop een paar 100 van die bakken, laat mensen via facebook er 1 winnen.... Geef aandacht aan het apart scheiden van het huisvuil, en breng de aandacht op de ondergrondse containers. Ideeën zat! Maar maak mensen positief, in plaats van boos of teleurgesteld met plannen die geen draagvlak hebben.

Reactie gemeente: Zodra het voorgestelde beleid door de gemeenteraad is vastgesteld start de gemeente een grote communicatiecampagne om de inwoners op een positieve manier te informeren over het nieuwe afvalbeleid en ze te motiveren om het afval verder te scheiden.